

Lesson 37

Sara' Sempū' Masutsihin

Paglappas 20

Assalamu alaikum me' bagayku mapakalehin. Tiya' ku katakdilan we' Tuhanin magaka-aka si ka'am. Iye Tuhan po'on kasanyanganin. Kabaya'annen, we' kēmon me' a'ahin tasabutde duk maglilla' nuhut lān bakas minemesnen, supaya a'ahin makajari kinimmatan bentel we' ne duk supaya siye sinakup dem kasanyanganne te'edin salama-lama. Sinna kami we' makajari kami magpakale balik si ka'am ellew inin programabi inēnan “*Lānin duk a'ahin manjari bentel si matahan Tuhan*”.

Si lesson dehelluhin takaleta we' **Punu Sinaihin kadebbunan kēmon we' umbu** pegge' duwa'i TUHAN Maniya'in hap pī magtuhut duk ebbut, lugung duk lalat supaya pangurungne Sempū' Sara'nen si me' a'a Isra'elin. Dina'ak siye we' Tuhanin ga'i patapit si punu pala'ihannen supaya siye ga'i matey. Mabaya' tolo'an Tuhanin me' a'ahin we' **sutsi** te'ed iye manamam!

Ellew inin payamante ne me' Sempū' Sara'in dembuwa'-dembuwa' duk pagsali'ante duk addatten supaya kata'uhante bang sa'ingge kite bi si pagmatahan Tuhan Masutsihin. Matsa kite bi amban dem Kitab Tawrat, jūd Paglappas, kapitulu duwempū'. Pag duwa'i Tuhanin pī si Punu Sinai diyalem ebbut duk umbu, missā iye pa'inne: “*Aku Tuhan pagtuhananbi, TUHAN Maniya'in. Aku bakas mamaluwas ka'am amban lahat Misirin, amban pamanyaga'an ka'amin.*” (Paglappas 20:1,2)

1.) “**Da'a ka'am magtuhan seddili amban aku.**” (Paglappas 20:3) Inin sara' ka'issa'in. Pa'in TUHAN Maniya'in, “*Da'a ka'am magtuhan seddili amban aku.*” Iye hadja dendangan subey Tuhanten bi. Ga'i iye mabaya' we' niya' tapikilte seddili, importantenen sali' duk Tuhanin. Tuhan Magpapanjarihin, iye hadja dendangan subey sinambahayangten. Saguwa' me' takitete matu'u si lahat inin duk si kēmon dunyahin seddili te'ed. Me' sinduwehin pahadjede a'a seddilihin bu pamahadjeden patut hadja para si Tuhan. Luwal du ēn Tuhanin masutsihin duk iye subey katalewanten. Luwal hadja iye pata' sinulutin duk pangandelanten bi. Saguwa' bang niya' problema a'ahin atawa kahunitan siye sabab ine-ine ga'i du magtawus tapikilde patudju si Tuhanin duk māku tabang si mamapanjari kēmonin duk makajari tahinangne bisan ine-ine. Bisn pe

miya'an, ngandel siye si manusiya' sinduwehin bu sali' du siye manusiya' hadja. Kahāp-hāp Tuhanin pangandelanden, iye pe pangandelanden sawe'den, bu pamahadjede sawe'den patut hadja para si Tuhan. Sine-sine ngandel si ine-ine atawa pu sine-sine, iye miya'an hinangne tuhannen. Bu duse iyan bang niya' tuhan-tuhante!

2.) Si sara' kaduwenen pa'in Tuhanin: ***“Da'a ka'am ngahinangan di bi me' patta'-patta' tuhan-tuhan..Da'a ka'am pasujud nambahayang si siye; pegge' aku TUHAN Maniya'in, Tuhanbin, bu ngimbū ku bang niya' pinasali' si aku!”*** (Paglappas 20:4,5) Si sara' inin dina'ak kite we' Tuhanin pahalli' amban me' tuhan-tuhan. Duma'in hadja me' limbagan atawa patta'-patta' tuhan-tuhan. Saguwa' bisan **ine-ine** mas importante si kite amban Tuhanin, iye ne tuhan-tuhanten. Upama, me' a'a sinduwehin magbola atawa dagey seddili, iye tuhan-tuhanden, pegge' pagboladen importante si siye amban Tuhanin. Me' a'a sinduwehin TVden pesōng importante amban Tuhanin. Ga'i siye ngatu magistadi amban dem Kitab supaya tasabutde Lapal Tuhanin. Ga' niya' taymde maghinang ine-ine luwal magpayam television. Sinduwehin isab – kuwe' kata'uhanbi du – niya' anting-antingde – hātinen we' niya' pe seddili pangandelande amban Tuhanin. Niya' isab a'a, alata'den kuwe' tuhanden. Duma'in ne Tuhanin umbul dembuwa' si siyehin, saguwa' alata'den atawa sinden. Ngatu siye maghinang bisan ga'i kasulutan Tuhanin supaya siye ngandayahan. Bang a'a sa miya'an, sinin tuhan-tuhanden. Bisn ine-ine bang importante amban Tuhanin, iye ne tuhan-tuhanin.

3.) Si sara' katellunen pa'in Tuhanin, ***“Da'a sabbutun bi ēn TUHANIN bang ga' niya' kagunahanne. Pegge' sasuku manabbut ēn TUHANIN bu ga' niya' kagunahanne magduse iye.”*** (Paglappas 20:7) Bugtu' mabaya' Tuhanin we' ga'i du sabbutte ēne masutsihin bang ga' du niya' gunane. Saguwa' arak kahaba' ellew niya' takaleta bissā a'ahin, pa'inde, ***“Insha Allah***, hinangku du inin atawa miya'an”, atawa ***“Insha Allah*** lumengngan ku pi hap....” (lahat ingge-ingge ne hadja) bu kata'uhanne du diyalem ateyne we' ga'i te'ed hinangne sa miya'an atawa lumengngan iye. Ga'i du te'ed tapikilne bang ine kabaya'an Tuhanin. Gunane hadja ēn Tuhanin supaya sawe'nen kahagad si dusta'ne miya'an. Duse du iyan. Atawa niya' magpa'in, ***“Allahu Akbar, ga' iyan tahinangku!”*** Bu ine kew, kata'uhanne du we' tahinangne te'ed miya'an! Niya' isab sinduwehin, bang petekka pa'inde, ***“Kata'uhan Tuhanin du we' ga'i tahinangku iyan atawa miya'an,”*** saguwa' magdusta' hadja siye. Kēmon missā sa miya'an sabbutde ēn Tuhanin bisan ga'i patut. Pa'in Lapal Tuhanin: ***“Pa'inun bi hadja, 'Awe' atawa 'Ga'i'. Ine-ine panambabi supaya ka'am kinahagad, amban nakura' seyitanin ne iyan.”*** (Mateo 5:37)

4.) Si sara' ka'ampatnen missā Tuhanin si me' a'a Isra'elin pa'inne: ***“Essebun bi ellew pahalihanin we' subey pagaddatanbi pegge' ellew***

inin ellew pagli'i si Tuhan. Diyalem ennem ellew subey hinangbi kēmon hinangbin...Pegge' diyalem ennem ellew pinapanjari we' TUHANIN dunya duk langitin, tahikin duk kēmon diyalemnen, saguwa' pahali iye si ellew kapitu'nen.” (Paglappas 20:8,9,10) Takitete si inin we' mabaya' Tuhanin we' me' a'a Isra'elin pahali kahaba' ellew kapitu'nen supaya **pahadjede Tuhanin.**

5.) Si sara' kalime pangurung we' Tuhanin, pa'inne: **“Pag'addatanun bi sa'i-samabin, supaya taha' umulbin si lahat pangurung TUHAN ka'amin.”** (Paglappas 20:12) Tasabutte amban sara' inin we' sa'i-samaten “espesiyal” te'ed duk pata' pinahadje duk we' subey te'ed kite bi **magmātabat** si siye. Saguwa' ga'i du tantu takitete addat miya'an si me' mākanak kuwe'itu. Kitete we' mākanakin ngajampa metetto'aden bang missā sa'i-samaden si siye atawa ga'i siye pakale kuwe' mangga'-ga' hadja. Ga'i pahadjede sa'i-samaden, sunggud-sunggudde hadja siye. Saguwa' duma'in sa iyan ta'ayate amban sara' kalimene inin. Kabaya'an Tuhanin we' malasa mākanakin si metetto'ade, pahadjede siye duk kahagad si siye, si kēmon kasulutan Tuhanin duk maguyun duk kinabaya'annen.

6.) Si sara' ka'ennemnen pa'in Tuhanin: **“Da'a ka'am mapatey pagkasibi manusiya'.”** (Paglappas 20:13) Pa'in Tuhanin tu'u we' sine-sine mapatey a'a, magduse iye si Tuhan, pegge' Tuhanin du Mangurung umul duk niyawa si kēmon a'ahin. Bang niya' mapatey sawe'ne, hātinene we' kabunsihanne Tuhanin pegge' pinapanjari manusiya'in neppu Tuhanin. Ta'ayate isab amban Lapal Tuhanin we' duma'in hadja la'at bang a'ahin mapatey sawe'ne, saguwa' pa'in Kitab: **“Sasuku bunsu si pagkasine kuwe' du iye bakas mapatey.”** (1 Yahya 3:15) Ekka a'a ga'i tapikilde we' duma'in hadja iye hinukumin, hinangan me' a'ahin, saguwa' me' kabaya'anne hininangin du isab, hātinene me' niyatnen! Pegge' bang Tuhanin, takitene du diyalem atey a'ahin bu hangkan si pagmatahanne sali' du duse bang bunsu ke a'ahin atawa mapatey.

7.) Si sara' kapitu'nen pa'in Tuhanin: **“Da'a ka'am magjina.”** (Paglappas 20:14) Bang a'ahin kinawin, sukud amban TUHAN iyan. Kata'uhan Tuhanin bang ine mahāp para si a'ahin. Hangkan bang niya' ne anda a'ahin pangurung we' Tuhanin, subey hadja iye sawe' lella magdembuwa'in duk ga'i subey magba'is si dende seddili. Pa'in Lapal Tuhanin **“...ka'am me' lellahin subey kalasahanbi andabin kuwe' pangalasabi baranbin.”** (Epesus 5:28) Duk pa'inne isab **“sine-sine nimanen andane bu ga' du bakas magkadupangan andanen bu maganda iye seddili, magjina iye.”** (Mateo 19:9) Bang a'ahin ga'i tuhutde panganda'akan Tuhan inin, daran du niya' ka'ujudanne si barande. Hangkan bang a'ahin magdembuwa' duk a'a duma'in andane atawa ellane sa panganda'akan Tuhanin, daran tewwa' bayu'-bayu'an saki makamatey. Niya' pe subey kata'uhanbi: magjinahin, duma'in hadja me' hinangante duk baranten saguwa'

sampay diyalem pikilanten. Pa'in Kitabin sabab inin: *“Sine-sine mayam si dende bu la'at tapikilnen, kapagjina ne iye duk dende hin dem ateyne.”* (Mateo 5:28)

8.) Si sara' kawalu'nen pa'in Tuhanin: *“Da'a ka'am nangkew.”* (Paglappas 20:15) Pasti' te'ed panganda'akan inin. Saguwa' subey isab kata'uhanbi we' si matahan Tuhan mangahukum kitehin bi, hāti manangkewin duma'in hadja bang niya' **eddo'te** sin atawa ine-ine duma'in si kite. Bisan hadja kabaya'annu panyap sawe'nun bisan ga'i eddo'nu, a'a panangkew kew dem ateynu! Payaman Tuhanin diyalem ateyten. Ekka bayu'-bayu'an panangkew. Upama, bang dina'ak kew we' amunun maghinang ine-ine, bu tinangdanan kew pegge' pa'inne maghinang kew, saguwa' iye mato'ohin magdayan-dayan kew hadja, hātinan nangkew ne kew! Awe' nangkew ne kew, pegge' pag'untungannu amunun. Ine tumbas panangkew duk me' duse sinduwehin? Tumbasnen matey duk pinadem ebbut narka' mangga'i tapalemin!

9.) Sara' kasiyamnen pa'inne, *“Da'a ka'am naksi' ga'i bennal sabab pagkasibin.”* (Paglappas 20:16) Pasti' du isab inin. TUHAN Maniya'in addatnen bennal hadja, ga' niya' dusta' si iye! Tapikil me' a'ahin we' makajari du magdusta' ku'ahat, supaya ga' niya' problema atawa supaya ga' niya' pagsasa'an. Saguwa' bang si Tuhan Mabennalin ga' niya' “dusta' diki”! Pa'in Tuhanin: Kēmon magdusta'in nuhut addat **Nakura' Seyitanin**, *“magdusta' iye pegge' iye addatnen. Dusta'an te'ed iye duk iye po'on dusta'in kēmon.”* (Yahiya 8:44) Magdusta' Nakura' Seyitanin si papu'ten bi Apu' Adam duk Sitti Hawa, duk sampay kuwe'itu akkalanne du me' a'ahin duk dusta'nen! Sine-sine magdusta', neppu Nakura' Seyitanin.

10.) Si sara' kasempū'nen pa'in Tuhanin: *“Da'a ka'am pagnapsuhanun bi alata' pagkasibin. Da'a pagnapsuhanun bi andanen, atawa dara'akannen lella-dende. Da'a pagnapsuhanun bi sapi'nen atawa kura'nen atawa alata' ine-ine maniya' si pagkasibin.”* (Paglappas 20:17) Panganda'akan inin magpakite du papasti' we' kata'uhan Tuhanin bang sa'ingge atey a'ahin, we' bingkok duk la'at du. Me' bayu'-bayu'an napsu du takasuwa' dem atey manusiya'in. Ateyte mala'atin jānnen hangkan pagnapsuhante anda sawe'ten atawa panyap a'a sinduwehin. Duse du inin pegge' pa'in Lapal Tuhanin: *“Panganak kite si dunya inin, niya' ke tabo'ote? Ga' niya'. Damikkiyan du isab ga' niya' tabo'ote bang kite matey. Hangkan hep basta niya' du kakante duk semmekte subey ne kite magsukul.”* (1 Timoteo 6:7,8)

Na, inin ne me' sempū' sara' pangurung we' Tuhanin pu Nabi Musa duk me' a'a Isra'elin.

Manjari, sa'ingge panambuste bi lessonte bi ellew inin? Hatu hāp bang tilewte diten. Inin panilewin duk subey kite bi nambung dangan-

dangan: “Bang **aku**, tuhutku ke **kēmon** me' sempū' sara' Tuhanin?” Kaw ne takalebi bang ine pa'in Mangalekkatin pag tu'u iye si dunya. Papandakne me' Sempū' Sara'in, na'at hadja iye duwe tegtang. Pa'inne:

1.) *“Subey kalasahannu Tuhanin, Panuhutannun dambūs-būs ateynun duk pikilannun duk basagnun! duk*

2.) *Subey kalasahannu sawe'nun kuwe' pangalasanu dinun. Kēmon me' da'akan dem sara' pangurung Tuhan si Musahin duk kēmon panolo' kanabihanin sakup ne dem duwe da'akan inin.”* (Mateo 22:37,39,40)

Na, bang kabaya'annu maliksa' dinun supaya kata'uhannu bang tatuhutnu ke me' Sempū' Sara' pangurung Tuhan pu Nabi Musahin, makajari tilewnu me' duwe panilew inin:

Ka'issa': Sa'ingge ku duk Tuhanin? Kalasahanku ke Tuhanin dembūs-būs ateykun?

Kaduwe: Sa'ingge addatku si me' a'ahin? Kalasahanku ke sawe'kun kuwe' pangalasaku dikun?

Sa'ingge kew duk Tuhanin? Sambunganun ko' mabennalin dem ateynun. Kalasahannu Tuhanin dembūs-būs pikilannun? Kalasahannu iye dembūs-būs ateynun? Tuhanin duk Lapalnen ke umbul dembuwa' si ka'uhin?

Sa'ingge addatnun si me' a'ahin? Kalasahannu ke sawe'nun kuwe' pangalasanu dinun? Tapikilnu ke me' sinduwehin pesōng amban ka'u? Hatulnu ke pagkasinin kuwe' pangahatulnu dinun? Hinangnu ke si me' a'ahin kēmon kabaya'annu hininang si ka'uhin?

Bang ga'i ka'awe'annu kēmon panilew inin, subey kata'uhannu we' si matahan Tuhan **ngalanggalan** sara' kew. Sabab di hinangannun ga'i kew makajari ngase-ngase we' niya' tasangkanu seddili amban hukuman Tuhanin! Pa'in Kitabin: *“Me' maneyikutan akuhin hawal talewde bininasahin, duk me' mangalebbahan sandelde si akuhin, me' maghinangan la'at, duk mono', duk magjina, duk ngahinang-ngahinang sawe'ne, duk numba si me' tuhan-tuhan, duk kēmon magdusta'in, iye suku'den pinapī siye dem ebbut meylang kuwe' luha lamewin.”* (Pinakita'u 21:8)

Sutsi Tuhanin duk ga'i tasandalne ine-ine ga'i sutsi. Bang Tuhanin ga' niya' salla'ne duk ga'i iye makajari neyima' ine-ine niya' salla'ne. Hangkan pa'in Kitabin: *“Sasuku mangalanggalan dembuwa' hadja panganda'akan sara'in bisan ne tuhutne sinduwehin, talanggalanne ne kēmon sara'in.”* (Yakub 2:10) Bisan bang a'ahin suleyanne nuhut me' Sempū' Sara'in, ga'i du iye makajari *“kinimatan bentel si pagmatahan Tuhan! Sali'-sali' kēmon kapagduse, bisan dembuwa' ga' niya' tapudji we' Tuhanin.”* (Roma 3:20,23) Awe' me' bagayku, pasti' du Lapal Tuhanin: *“Kēmon kapagduse!”* duk *“Kēmon magpa'in we' kinimatan siye bentel we' Tuhanin sabab panuhutde sara'in, pagmulka'an Tuhanin du siye.”* (Galatiya 3:10)

Kaw niya' nilew, “Na, bang sa miya'an, **ine jānnen hangkan pangurung kite bi me' Sempū' Sara'in we' Tuhanin** bang ga'i du tatuhutte?” Iyan panilew importante te'ed. Bang amban kahandak Tuhanin takaleta bi si programa balik sambung Tuhanin....

Karayaw iledjiki'an ka'am we' Tuhanin duk karayaw pakitehan Tuhanin si ka'am mabennal importante diyalem ayat inin amban dem Lapalnen:

“Sasuku mangalanggalan dembuwa' hadja panganda'akan sara'in bisan ne tuhutne sinduwehin, talanggalanne ne kēmon sara'in.”
(Yakub 2:10)

Wassalam